

POTARTY (9) *part praet pass pf*

o prawdopodobnie jasne (*tak w po-*); a jasne.

sg [*m N potarty. ◇ f N potart(a). ◇ n N potart(e) (3). ◇ A potart(e) (1). ◇ pl N m pers potarci (4). subst potart(e) (1).*]

Składnia dopełnienia sprawcy: potarty od kogo (1).

Sł stp, Cn brak, Linde także XVII(XVIII) w.

1. *Po którego powierzchni coś lekko przesuwano (1) : ná zązięblinę/ weźmi mleká niewieściego/ białku iáiwego/ [...] przyley octu/ á potárzy fkroni y czoła chuftą/ zmaczay w ovym zmiełzaniu chuftę/ á nápotárte miełtce przylož álbo obwiń. SienLek 51v.*

2. *Zmiażdżony; przen (7) :*

potarty czym (1): wśytko ciáło moje iest wzruszone y potárthe boleścią gwałtowną. BibRadz I 291a marg.

a) *Zniszczony, zniweczony, zwyciężony (6) : Leop Iob 18/16; Y dowiedzą lie zem ia iest Pan gdy zápalę ogień w Egipcie/ y gdy będą potárći [fuerint attriti] wśyłcy pomocnicy iego. BibRadz Ez 30/8, Iob 34/25.*

W połączeniach szeregowych (1): Y będzie im słowo Páńkie/ [...] aby ífli y pádli wznák y byli potárći [conterantur]/ y wśidleni/ y poimáni. Leop Is 28/13; [áby wśyłcy nieprzyiáciele możnego imieniá twego [...] potárći pokrużeni á wniwecz obroceni byli. KrowObraz B].

W porównaniach (1): támże ná dobrym polu podkánie ínimi [z Tatarami] wczynili [...]. Napierwey Krzyzacy [...]/ ále od Tátárov potárći iáko od grádu zboże BielKron 360v; [Podniefione fą ná chwilę/ [...] á poniżone będą iáko wśyłtkie rzeczy/ [...] á iáko wierzchy kłóów potárći będą [sicut summitates spicarum conterentur]. Leop Iob 24/24 (Linde)].

Wyrażenie: »potarty od oblicza [czyjego]« (1): O byżeś był pilen poruczeństw moich: [...] byłoby náfienia twego iáko piałku/ y płod żywotá twego iáko głażikow iego: nie záginałby był/ áni by było potárthe imię iego/ od oblicza moiego [non fuisset attritum nomen eius a facie mea]. Leop Is 48/19.

[Szereg: »potarty i zniszczony«: íkoro mu wśyłtkie rzeczy poddáne/ á ine kroleństwá potárte y zniśczóne będą BudUrząd 35.]

3. *Zmiędlony (o wielu pękach konopi) (1) : Głowáte konopie [...] ná Wiofnę zetrzeć: á ná Swiątki máią byđź wśzędzie potárte y poważone GostGosp 74.*

4. *[Podarty, podziurawiony: sukienka szara, stara, potarta InwMieszcz 1585 nr 271, 1563 nr 112, 1566 nr 125.*

W połączeniu szeregowym: On okręt [...] na głębokie morze obrócił prosto do Finlandyi, ale i ten ledwie tam przed fortuną doszedł, zdziurawiony na skałach, potarty, potłuczony KromHist 24.]

Synonimy: 4. podarty, podrapany.

Cf POTRZEĆ